

[Niels Helveg Petersen.]

kunne have stået os ved at gå et stykke længere.

Mit ønske var, at man skulle bort fra det temmelig stive system, hvor der skal søges om tilladelse til at opnå sterilisation og den kun kan opnås, når visse betingelser er opfyldt, og i stedet for gå over til en principielt fri sterilisationsadgang, dog således, at det måtte kræves, at de forhold, der begrundede sterilisationen, var af varig karakter.

Fordelene ved en sådan ordning er flere. Den ville give en lettere administration, samrådene ville ikke komme ind i billedet på den måde, som de nu gør, den ville være mere hensynsfuld over for de normale ansøgere om sterilisation, som normalt får bevilget sterilisation uden større diskussion; den ville efter min opfattelse ikke kunne føre til misbrug, da sterilisation er så alvorligt et indgreb, at man dårligt kan tænke sig, at nogen snarest for deres fornøjelses skyld ville lade sig underkaste et sådant indgreb. Der er en vis risiko forbundet dermed, og jeg ser ikke, at muligheden for misbrug er særlig nærliggende. Endelig er den fjerde fordel, at der sker så store fremskridt på antikonceptionens område, at vi — og det har der været enighed om i udvalget — må imødesee, at sterilisation bliver et stadig sjældnere indgreb, som kun vil finde sted, hvor fysiske og psykiske forhold af særlig karakter gør det umuligt at gennemføre en almindelig antikonception. Også det forhold synes jeg peger i retning af, at vi kunne gå et skridt videre.

Endelig ville fri adgang til sterilisation give større frivillighed for mand og kvinde med hensyn til, hvem der skulle lade sig sterilisere; det er sværere under den nu-gældende lovgivning, hvor det mere tvangsmæssigt må være kvinden, der bliver steriliseret.

Endelig vil jeg anføre, at Landsforeningen Evnesvages Vel havde fremsat visse ønsker om, at sterilisationsadgangen skulle være helt fri, bl. a. fordi det ville give lettere administration og nødvendiggøre en lovgivning med hensyn til refertilisering. Jeg vil gerne gøre den bemærkning til fru Hanne Reintoft, at jeg er enig i, at Landsforeningen Evnesvages Vel ved behandlingen af lov-

forslaget har gjort et overordentlig nyttigt arbejde, som udvalget har haft glæde af.

Hvad lovforslaget i øvrigt angår, er der to principielle spørgsmål, som jeg vil trække frem. Der kunne være en vis frygt for, at ligestillingen, som hermed ydes de evnesvage, kunne blive af forholdsvis formel karakter, fordi vi har reglerne i ægteskabslovens § 10 og i åndssvageovens § 10, der er indrettet således, at sterilisation bliver en betingelse for, at de evnesvage kan opnå enten ægteskab eller udskrivelse fra forsorgen.

Jeg må erkende, at problemet i forbindelse med ægteskabslovens § 10 næppe kan klares i denne omgang, men må klares i forbindelse med en revision af ægteskabsloven. Jeg forstår, at et arbejde med revision af ægteskabsloven er i gang på nordisk basis. Jeg ville ønske, at regeringen og justitsministeren ville interessere sig for, at vi fik en ændring af ægteskabslovens § 10, så vi kom bort fra den forholdsvis firkantede opfattelse af åndssvagebegrebet og evnesvagebegrebet, som er indeholdt i ægteskabslovens § 10. Jeg finder det betydningsfuldt, at vi på de områder i lovgivningen, hvor vi støder på det, gør os bestræbelser for at modernisere lovgivningen om de åndssvage og de evnesvage, og jeg mener ikke, at ægteskabslovens § 10 kan stå for en nærmere prøvelse i lyset af den modernisering, der i øvrigt gennemføres. Men jeg må erkende, at dette problem for så vidt mere er et teoretisk end et praktisk problem; der har i løbet af 5 år været 13 tilfælde af påbud om sterilisation som betingelse for ægteskab; mere betydningsfuldt i denne sammenhæng er det, at der i samme periode er givet 126 afslag på ansøgning om ægteskab til evnesvage. Dette forhold har intet med sterilisationsadgangen at gøre, men viser atter for mig, at det er nødvendigt at se på ægteskabslovens § 10 i forbindelse med åndssvagebegrebet.

Med hensyn til åndssvageovens § 10, det såkaldte ulempekriterium, er her atter en rest af tvangsbestemmelserne over for evnesvage. Bestyrelsen for åndssvageforsorgen bebuder, at den vil lade foretage en undersøgelse af denne bestemmelse. Jeg opfordrer ministrene, regeringen, hvad enten det nu er justitsministeren eller socialministeren, til at følge resultatet af denne undersøgelse